

РЕАБІЛІТАЦІЙНЕ ЛІКУВАННЯ ХВОРИХ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ ПРИДАТКІВ МАТКИ ПІСЛЯ ЛАПАРОСКОПІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

С.П.Польова

Кафедра акушерства і гінекології з курсом дитячої та підліткової гінекології (зав. – доц. С.П.Польова) Буковинського державного медичного університету, м. Чернівці

Резюме. Наведені дані реабілітаційного лікування 29 жінок, хворих на туберкульоз із запальними захворюваннями придатків матки, яким проводилися лапароскопічні втручання. Показана висока ефективність реабілітаційних заходів у відновленні репродуктивного здоров'я жінок.

Ключові слова: туберкульоз, репродуктивна функція, лапароскопія, реабілітація.

Поширення туберкульозу серед жіночого населення спричиняє порушення їх репродуктивної функції [1, 2]. Клінічні прояви туберкульозного інфікування придатків матки різноманітні і залежать від вірулентності збудника, тривалості його перебування в організмі та стану загального і місцевого імунітету [3]. Трубно-перитонеальна безплідність, спричинена туберкульозною інфекцією та інтоксикацією, посідає провідне місце серед порушень репродуктивної функції у жінок [4]. Виконання лапароскопічних операцій на маткових трубах і яєчниках дозволяє виявити спайкоутворення в малому тазу, відновити прохідність маткових труб, проте віддалені результати і профілактика реоклюзій у 30-70% випадків залежать від реабілітаційних заходів після оперативного втручання [5].

Мета дослідження. Покращити результати лапароскопічних операцій з приводу туберкульозу придатків матки.

Матеріал і методи. Обстежено 29 пацієнток віком від 18 до 47 років з трубно-перитонеальною безплідністю з позитивним і слабо позитивним швидким тестом на туберкульоз. Використовували загальноклінічне, імунологічне, гормональне та гістологічне дослідження. Лапароскопію виконували за допомогою устаткування та інструментарію фірми "Karl Storts".

Результати дослідження та їх обговорення. Лапароскопічні втручання виконували всім

жінкам за стандартною методикою. У 19 пацієнток проводили адгезіолізис, сальпінгооваріолізис, фібріолізис. Із заднього піхвового склепіння тупою аспіраційною голкою забирали випіт черевної порожнини, в асептичних умовах рідину поміщали на пластинку швидкого тесту на туберкульоз і реєстрували результати. У 7-ми пацієнток забирали вміст гідросальпінксів гострою пункційною голкою, після чого проводили сальпінгооваріолізис та фібріолізис. У 6-ти пацієнток зі слабо позитивним результатом проводили біопсію тканин труби, яєчника та спайок для гістологічного дослідження з тестом на хламідіоз і гонорею. Біопсійний матеріал підлягав дослідженню методом полімеразної ланцюгової реакції.

У 3-х жінок лапароскопічно спостерігали специфічні ознаки сальпінгіту: маткові труби помірно набрякли, гіперемовані, з міліарними висипами білувато-жовтого кольору, вільно розміщені у черевній порожнині, без спайок. Мікробіологічне і гістологічне дослідження та метод полімеразної ланцюгової реакції не підтвердив туберкульозного ураження придатків.

Під час операції всім пацієнткам проводили хромосальпінгоскопію з водним розчином метиленового синього, а наприкінці створювали гідроперитонеум озонованим 0,9% розчином натрію хлориду.

У післяопераційному періоді проводили курс антибактеріальної терапії ципрофлоксацином, вітамінотерапії та використовували фізичні методи лікування, які прискорювали процес розсмоктування. Електрофорез для місцевого підведення лідази застосовували у 11 пацієнток через день, чергуючи з фонофорезом з гідрокортизоном. У 6-ти хворих застосовували ультразвук – 8-10 сеансів на курс через день. До реабілітаційного лікування призначали ендоназальний електрофорез з вітаміном В₁ і В₆ для стимуляції гіпоталамо-гіпофізарної системи. У 7-ми пацієнток зі стійким больовим синдромом до комплексного лікування включали пресакаральні новокаїнові блокади двічі на тиждень – 10 процедур. У жінок з вираженим рубцево-спайковим процесом у тазу, поєднаним з неспецифічними запальними захворюваннями, застосовували електрофорез з трип-

сином, ультразвук з наступною бальнеотерапією.

У результаті лікування нормалізація менструального циклу спостерігалася у 21% хворих, відновлення репродуктивної функції – у 3,6% випадків. Отже, комплексне лікування жінок репродуктивного віку, хворих на туберкульоз придатків матки, у поєднанні з ранньою і пізньою реабілітацією дозволяє зберегти і відновити функцію статевих органів.

Висновки. 1. Лікування хворих на туберкульоз жіночих статевих органів залишається складною проблемою і залежить від комплексного оперативного лікування та ранньої і пізньої реабілітації. 2. Лапароскопія та нетрадиційні методи лікування туберкульозного ураження жіночих статевих органів залишаються вибором лікувальних можливостей для жінок репродуктивного віку.

Література

1. Асмолов А.К., Павлова О.В. Генитальний туберкульоз у жінщини // *Укр. мед. часопис.* – 2001. – Том VIII/VIII, № 4 (24). – С. 110-114.
2. Батыров Ф.А., Карпенко Ю.А., Стальцев Н.В. и др. Хирургическое лечение осложненных форм туберкулеза органов брюшной полости // *Пробл. туб. и болезней легких.* – 2005. – № 8. – С. 29-32.
3. Польова С.П. Сучасні підходи до хірургічного лікування туберкульозу жіночих статевих органів // *Клін. анат. та опер. хірургія.* – 2005. – Т. 4, № 4. – С. 43-45.
4. Польова С.П. Хірургічна тактика у пацієнток, хворих на туберкульоз придатків матки // *Клін. анат. та опер. хірургія.* – 2006. – Т. 5, № 2. – С. 104-105.
5. Польова С.П. Лапароскопія в практичній оперативній гінекології // *Клін. анат. та опер. хірургія.* – 2004. – Т. 3, № 4. – С. 87-88.

РЕАБИЛИТАЦИОННОЕ ЛЕЧЕНИЕ БОЛЬНЫХ ТУБЕРКУЛЁЗОМ ПРИДАТКОВ МАТКИ ПОСЛЕ ЛАПАРОСКОПИЧЕСКИХ ОПЕРАЦИЙ

С.П.Полева

Резюме. Представлены данные реабилитационного лечения 29 больных туберкулёзом с воспалительными заболеваниями придатков матки, которым проводились лапароскопические вмешательства. Показана высокая эффективность реабилитационных мероприятий в восстановлении репродуктивного здоровья женщин.

Ключевые слова: туберкулёз, репродуктивная функция, лапароскопия, реабилитация.

REHABILITATION TREATMENT OF FEMALE PATIENTS, AFFLICTED WITH TUBERCULOSIS OF THE UTERINE APPENDAGES FOLLOWING LAPAROSCOPIC OPERATIONS

S.P.Poliova

Abstract. The paper deals with the findings of rehabilitation treatment of 29 patients, suffering from tuberculosis with inflammatory diseases of the uterine appendages who underwent laparoscopic interferences. The author has demonstrated a high efficacy of rehabilitation measures in restoring the reproductive health of women.

Key words: tuberculosis, reproductive function, laparoscopy, rehabilitation.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Надійшла 25.05.2006 р.